

Er religion en privatsag?

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Jesus sagde: »Vær barmhjertige, som jeres fader er barmhjertig. Døm ikke, så skal I ikke selv dømmes; fordøm ikke, så skal I ikke fordømmes. Tilgiv, så skal I få tilgivelse. Giv, så skal der gives jer. Et godt, presset, rystet, topfyldt mål skal man give jer i favnen. For det mål, I måler med, skal I selv få tilmålt med.« Han fortalte dem også en lignelse: »Kan en blind lede en blind? Vil de ikke begge falde i grøften? En discipel står ikke over sin mester; men enhver, der er udlært, skal være som sin mester. Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men lægger ikke mærke til bjælken i dit eget øje? Hvordan kan du sige til din broder: Broder, lad mig tage den splint ud, som er i dit øje! når du ikke ser bjælken i dit eget øje? Hykler, tag først bjælken ud af dit eget øje; så kan du se klart nok til at tage den splint ud, som er i din broders øje.«
Luk 6,36-42

Dagens tema stiller jeg som et spørgsmål:

Er det enten ”øje for øje” eller barmhjertighed?

Jeg kunne også spørge: Hvordan skal vi handle og i det hele taget leve med hinanden i dagens Danmark 2009, hvis det ikke er i tillid og åbenhed og respekt for hinanden?

Eller jeg kunne spørge: Er religion en privatsag? og så kan jeg komme til at lyde alt for aktuel og politisk. Men det kan være svært at undgå at være både aktuel og politisk med så provokerende tale af Jesus i dag. For enten lader jeg mig påvirke af Jesu tale, fordi den angår mit liv og mit virke mellem andre mennesker eller også er hans tale ligegyldig.

Kan vi skille vores private liv fra det offentlige liv som to måder at leve på, der ikke har noget med hinanden at gøre?

I andre sammenhænge end religionens bliver vores offentlige og private liv ikke skilt ad. Forældre må fx ikke slå deres børn, når de har gjort noget galt, sådan øje for øje, tand for tand!

Men hvem har ret til at blande sig i mit privatliv og min opdragelse af mine børn? kunne jeg spørge. Jo, det har staten, det offentlige.

I Forældreansvarsloven står der at ”Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling.”

Ok, tænker jeg, det siges, at vi lever i et land med dybe rødder i den kristne tradition, så derfor er det helt naturligt at øve barmhjertighed, som indebærer omsorg og tryghed og respekt.

Men hvis vi lever i et såkaldt kristent land, kan vores kristne religion jo ikke være en privatsag, men en sag, som angår os alle. En sag om barmhjertighed og ikke øje for øje.

Barnet har ret til omsorg og tryghed. Ja, selvfølgelig. Det kan vi da ikke lade være med at give det. Omsorg og tryghed må være en del af den menneskelige natur, som ikke kan lade være med at beskytte det svage og forsvarsløse menneske. Det er noget, vi gør uden bagtanke og uden at blive betalt for det. Helt naturligt.

Jesu ord om at tage bjælken ud af sit eget øje for bedre at kunne se splinten i sin næstes øje taler egentlig for sig selv og rummer så meget stof til eftertanke, at præsten hurtigt kunne slutte sin prædiken og så lade jer selv sidde og filosofere over Jesu ord, for i bund og grund ved vi jo alle, hvad Jesus mener.

Vi har andre talemåder for det. Fx du skal ikke kaste med sten, når du selv bor i et glashus. Eller du skal feje for din egen dør, før du fejer for andres.

Jeg tror, vi alle ved, hvad det vil sige at være et fuldkomment menneske uden splinter og bjælker. Det er det menneske, som ikke dømmes andre. Det er det menneske, som har en fuldkommen ren samvittighed altid, og som ikke har en god forklaring, når det har trådt andre over tæerne. Det er det menneske, som ikke bliver forarget eller forbavset over andres måde at leve på, som ikke har nogen bagtanker ved at hjælpe andre, men udviser respekt for det andet menneskes værdi som menneske.

Men verdensmanden og filosofen Piet Hein skrev et græk: ”Man skal ikke skæve til menneskers dom. Og det er det eneste, folk synes om”.

For sandt er det, at vi er mere eller mindre afhængige af, hvordan andre synes om os.

Når dommen er positiv med anerkendelse og sympati, så føles livet værd at leve. Men piben kan hurtigt få en anden lyd. Vi passer måske pludselig ikke til de andres forventninger om os og sladder og onde tanker kan blomstre som aldrig før, og det er helt utroligt så mange splinter, der så kan findes hos den anden.

Der var engang en ung mand, som blev ansat som ingeniør i et stort firma. Hans overordnede fortalte ham, at han skulle træde varsomt, når han besøgte én bestemt afdeling i firmaet. Værkføreren i afdelingen kunne ikke fordrage ingeniører og var i det hele taget ret ubehagelig.

Den unge mand overvejede, om han skulle tage hans overordnedes dom over værkføreren for gode varer eller blot som en gang sladder, som ikke havde noget på sig.

Han fandt det i hvert fald på sin plads at hilse på sine nye medarbejdere – også værkføreren, som meget stude spurgte ham, hvad han havde at gøre i hans afdeling. Den unge mand hilste og stak en

løgn og sagde, at han havde hørt så meget godt om værkførerens afdeling, ja, at den var den bedste i firmaet og et forbillede for en god arbejdsplads.

Nogen vil måske mene, at den unge mand stak en løgn for at stå sig godt med værkføreren. Men det kunne også være, at han vidste så meget om menneskelivet, at hans imødekommenhed ville skabe det samme hos værkføreren. I hvert fald endte det med, at ingeniøren og værkføreren med tiden blev de bedste venner og arbejdskolleger.

Tillid, oprigtighed, åbenhed og barmhjertighed er ellers ikke velegnede til at opbygge et effektivitetssamfund, for de er for dyre og tidskrævende, når vi taler om systemer indenfor den offentlige forvaltning. Lov er lov, og lov skal overholdes. Man tør slet ikke vide, hvad sådanne umiddelbare ting som barmhjertighed og tillid kan føre til.

Den unge ingeniør kunne minde om Jesus, som ikke tager fordømmelse af andre for gode varer. Hele Jesu' virksomhed var og er at måle os med kærlighedens målestok. Her gælder ingen kontrol, ingen fordømmelse, men vi er elsket som den, vi er, også med bjælken i øjet, som vi til syvende og sidst ikke kan fjerne selv. Den skal tages ud med kærlighedens hånd, og det kan kun Gud. Det vi med andre ord kalder tilgivelse, syndernes forladelse.

Og billedlig talt er det kors, Jesus blev korsfæstet på, skabt af vores bjælker i øjet. Og uden dem, hvad ser vi så? hvordan ser vi så hinanden uden bjælke i øjet? Har Guds ord om tilgivelse og barmhjertighed mod os nogen som helst betydning for vores private og offentlige liv med hinanden? Eller er det bare tom snak, når det jævnligt påstås, at vores samfund bygger på den kristne tradition?

/ Susanne Fabritius de Tengnagel

Prædiken til 4. søndag efter Trinitatis 2009 – Lukasevangeliet 6,36-42.